

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 : ศึกษากรณี “บัญชีม้า”¹

ปาณิสรา เกื้อเสนา²

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีแล้วพบว่ามีหลากหลายรูปแบบ แต่อาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่อาจถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามให้แก่วิถีชีวิตคนไทยมากที่สุดในขณะนี้คือ อาชญากรรมทางเทคโนโลยีเกี่ยวกับบัญชีม้าเนื่องด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่พัฒนาให้ผู้ใช้งานเทคโนโลยีผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ได้รับความสะดวกสบายในการใช้งาน แต่ในขณะเดียวกันก็อาจเกิดเป็นช่องว่างให้แก่มิฉฉาชีพในการขโมยข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้งาน อาทิเช่น การหลอกลวง การขโมยเงิน การโฆษณาชวนเชื่อ เป็นต้น โดยอาจจะเป็นได้ทั้งรูปแบบที่ขอให้ผู้ใช้งานกดลิงค์หรือขอให้โอนเงินออกเพื่อทำธุรกรรมต่างๆเมื่อผู้ใช้งานหลงเชื่อก็จะต้องสูญเสียเงินออกจากบัญชีธนาคารที่ติดตั้งแอปพลิเคชันไว้ในโทรศัพท์โดยไม่รู้ตัวหรือไม่สามารถป้องกันได้ อีกทั้ง มิฉฉาชีพหลายโอกาสนี้พัฒนาวิธีการและช่องทางหลอกลวงประชาชนเพื่อนำเงินออกจากบัญชีธนาคารที่ติดตั้งไว้ในโทรศัพท์ของผู้ใช้งาน โดยในการหลอกลวงรูปแบบต่างๆ นั้นจะมีกระบวนการที่เหมือนกันในทุกกรณีคือ กระบวนการของ “บัญชีม้า” ซึ่งเป็นตัวกลางสำคัญที่มิฉฉาชีพใช้ในการรับเงินจากผู้ใช้งานผ่านแอปพลิเคชันที่หลอกให้ผู้ใช้งานติดตั้งไว้ในโทรศัพท์ และส่งต่อไปยังบัญชีต่างๆ เป็นทอดๆ และบัญชีสุดท้ายจะเป็นบัญชีของประเทศเพื่อนบ้านโดยระยะเวลาที่มิฉฉาชีพใช้ในการกระทำความผิดแต่ละครั้งประมาณสองถึงสามนาทีเท่านั้นซึ่งทำให้ผู้ใช้งานไม่สามารถป้องกันอาชญากรรมทางเทคโนโลยีดังกล่าวได้ทันทั่วถึงที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายตามมาและเพื่อหลบเลี่ยงการสืบสวนหรือปกปิดตัวตนไม่ให้ทราบถึงตัวผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลัง³

“บัญชีม้า” คือ บัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลอื่นซึ่งถูกมิฉฉาชีพนำมาใช้เป็นช่องทางในการรับเงินและถ่ายโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเพื่อป้องกันไม่ให้มีพยานหลักฐานเชื่อมโยงมาถึงตนได้ โดยมิฉฉาชีพสามารถทำได้หลากหลายวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งบัญชีม้า เช่น การโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อนำไปใช้เปิดบัญชีในชื่อของคนอื่นๆ การจ้างให้บุคคลอื่นเปิดบัญชีให้ การรับซื้อบัญชีเงินฝากธนาคารของ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 : ศึกษากรณี “บัญชีม้า” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิต สิริพิทุร และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรหม อินทรมรรย

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ ธนาคารแห่งประเทศไทย, “วารสารพระสยาม BOT”, สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2566 จากเว็บไซต์

บุคคลทั่วไปเพื่อนำไปใช้กระทำความผิด เป็นต้น อันพบได้อย่างแพร่หลายในสังคมออนไลน์ที่มีการขายบัญชีเงินฝากธนาคารอย่างเปิดเผยตั้งแต่ราคาแปดร้อยบาทจนถึงสองแสนบาท โดยบัญชีม้าเหล่านี้จะถูกรวบรวมพร้อมกับสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและซิมการ์ดโทรศัพท์ที่เจ้าของบัญชีเปิดใช้งานด้วย เพื่อให้มีจลาชีพที่ซื้อบัญชีม้าไปแล้วสามารถนำข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของบัญชีไปผูกกับบริการธุรกรรมออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันของสถาบันการเงิน (Mobile Banking) เพื่อใช้ทำธุรกรรมออนไลน์ได้ทันที⁴

บัญชีม้าถูกนำมาใช้ในการกระทำความผิดต่าง ๆ มากมายซึ่งจำแนกตามกลุ่มความผิด ได้แก่⁵ ความผิดเกี่ยวกับการพนัน นื้อโกง ยาเสพติด และความผิดอื่นๆ โดยในอดีตพบว่ากลุ่มที่มีการนำบัญชีม้าไปใช้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเครือข่ายยาเสพติด กลุ่มวงการพนันที่ใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงินแทนผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงที่อยู่เบื้องหลังซึ่งในปัจจุบันพบว่าบัญชีม้าถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้นในการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการหลอกลวงนื้อโกง เช่น ใช้เป็นบัญชีรับเงินค่าประกันการกู้ยืมเงินที่มีจลาชีพหลอกว่าผู้กู้จะได้รับเงินที่กู้เมื่อจ่ายเงินประกันการกู้ยืมเงินมาก่อนซึ่งพบมากในการหลอกลวงให้กู้ยืมเงินผ่านแอปพลิเคชันเงินกู้ทางออนไลน์ต่างๆ ซึ่งการหลอกลวงนั้นแบ่งเป็นสองรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่หนึ่งคือการหลอกให้กดลิงก์แล้วเข้าควบคุมหน้าจอโทรศัพท์ผู้ใช้งานแล้วทำการโอนเงินของผู้ใช้งานออกไปและรูปแบบที่สองคือการโทรศัพท์พูดคุยแล้วหลอกให้โอนเงินออกเอง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อและทำการโอนเงินไปยังบัญชีม้าของมิจฉาชีพ โดยการหลอกลวงผ่านแก๊งคอลเซ็นเตอร์ที่พบส่วนใหญ่นั้นมีฐานในการกระทำความผิดมาจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งทำให้ยากต่อการติดตามจับมิจฉาชีพผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีซึ่งส่วนใหญ่จะมีบัญชีม้าหลาย ๆ บัญชีเพื่อใช้โอนส่งเงินต่อกันไปเป็นทอดๆ เพื่อป้องกันการถูกตำรวจตรวจสอบหรืออายัดเงินในบัญชีม้า โดยการโอนเงินจากบัญชีม้าหลายทอดเช่นนี้ตั้งแต่ต้นจนจบใช้เวลาเพียงไม่กี่นาทีเท่านั้นและหากถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจอายัดบัญชีม้าบัญชีใดก็จะเปลี่ยนไปใช้บัญชีม้าอื่นๆ ที่ยังสามารถใช้งานแทนได้ต่อไป⁶

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทำการศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ 2566 : ศึกษากรณี “บัญชีม้า” พบว่ายังมีปัญหาอยู่หลายประการ อาทิเช่น ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชกำหนดป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทาง

⁴ PPTV Online, “เปิดขบวนการ “บัญชีม้า” ช่องทางฟอกเงิน หลอกคนโอน แก๊งคอลเซ็นเตอร์”, สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2566 จากเว็บไซต์ <https://www.pptvhd36.com/news>.

⁵ Gview Technology Nova, “ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ”, สืบค้นวันที่ 17 พฤศจิกายน 2566 จากเว็บไซต์ http://www.hualian.co.th/detail_art.php?id=45&id-art=45.

⁶ การสำรวจคนไทยเกี่ยวกับการถูกหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ตเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ โดย คสช. ร่วมกับบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด เผยแพร่เมื่อ 24 พฤษภาคม 2565 สืบค้นจากเว็บไซต์ <https://www.thansettakij.com/>.

เทคโนโลยีพุทธศักราช 2566 นั้นเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหายให้กับประชาชนเป็นวงกว้างสำหรับในปัจจุบันมาก⁷ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นคดีความที่มีการฟ้องร้องกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนของการฝากทรัพย์คือ ถ้าการรับฝากทรัพย์นั้นผู้รับฝากต้องใช้ความระมัดระวังสงวนทรัพย์สินซึ่งฝากเสมือนทรัพย์สินของตนเอง⁸ และอันว่าเช่าซื้อนั่นคือ สัญญาซึ่งเจ้าของเอาทรัพย์สินออกให้เช่าและให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้นหรือว่าจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่าโดยเงื่อนไขที่ผู้เช่าได้ใช้เงินเป็นจำนวนเท่านั้นเท่านั้นคราว สัญญาเช่าซื้อถ้าไม่ทำเป็นหนังสือท่านว่าเป็นโมฆะ⁹ แต่ในส่วนของสถาบันการเงินต่างๆ นั้นมีมุมมองที่ต่างกันออกไป กล่าวคือ แม้ว่าจะระบบที่มีการป้องกันของสถาบันการเงินจะดีเพียงใดแต่สุดท้ายแล้วการที่มีฉ้อโกงจะเข้าไปใช้แอปพลิเคชันของทางผู้เสียหายได้นั้นก็เกิดจากการที่ผู้เสียหายเองที่สมัครใจกดเข้าไปหรือกดยอมรับลิงค์ที่มีฉ้อโกงได้ส่งมาให้ซึ่งก็อาจจะถือได้ว่าเป็นกรณีที่เกิดจากความประมาทของผู้เสียหายเอง¹⁰

จากผลการศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชกำหนดการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พุทธศักราช 2566 แล้วผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นในปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเมื่อมีการใช้บัญชีมาเป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีซึ่งมีหลากหลายรูปแบบดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบตามพระราชกำหนดมาตรการการป้องกันและปราบปรามทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 4 วรรคหนึ่งนั้นมีหลายหน่วยงานและแม้ในแต่ละหน่วยงานจะประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ก็จริง แต่เมื่อตามพระราชกำหนดดังกล่าวนี้มีได้วางรูปแบบการทำงานร่วมกันของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนย่อมส่งผลทำให้เกิดความทับซ้อนในการทำงาน ผู้ศึกษาขอเสนอแนะว่าควรที่จะเลือกหน่วยงานออกมาหนึ่งหน่วยงานจากที่บัญญัติไว้ในพระราชกำหนดมาตรการการป้องกันและปราบปรามทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 4 วรรคหนึ่งเพื่อให้เป็นหน่วยงานกลางในการรับข้อมูลและรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ โดยให้ทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ดูแลระบบหรือแอดมิน (System Administrator) ที่คอยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว

⁷ อัญมณี สัจจาชัย, “กฎหมายจัดการอาชญากรรมออนไลน์ (พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพ.ศ. 2566) มีดีอย่างไร”, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร วิทชากรเชี่ยวชาญ กลุ่มงานกฎหมาย 2, สืบค้นเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2566 จากเว็บไซต์ <https://www.parliament.go.th/>.

⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 659.

⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 572.

¹⁰ สยามรัฐออนไลน์, “แบงก์ชาติเปิดสามเรื่องต้องรู้ เมื่อ พรก.มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี มีผลบังคับใช้”, 19 มีนาคม 2566, สยามรัฐ, สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2566, จากเว็บไซต์ <https://siamrath.co.th/n/431893>.

นำเสนอให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็วและเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปประสานงานต่อได้ รวมถึงเป็นการเพิ่มความสะดวกและรวดเร็วในการที่ผู้เสียหายจะติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ อีกทั้งผู้ศึกษามีความเห็นเห็นว่าตามมาตรา 4 วรรคหนึ่งตอนท้ายของพระราชกำหนดดังกล่าวใช้คำว่า “เห็นชอบร่วมกัน” อาจส่งผลทำให้เกิดช่องว่างในการที่ประชาชนทั่วไปหรือผู้เสียหายที่ได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำความผิดมีความสับสนในการเข้ามาขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐได้

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงอยากจะเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของกฎหมายตามมาตรา 4 วรรคหนึ่งจากเดิมที่บัญญัติว่า “เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีหรืออาจจะมีการกระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่เปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีและธุรกรรมของลูกค้าที่เกี่ยวข้องในระหว่างสถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจนั้นผ่านระบบหรือกระบวนการเปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นชอบร่วมกัน” แก้ไขเพิ่มเติมเป็น มาตรา 4 วรรคสี่¹¹ “ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดฉบับนี้ ให้มีหน้าที่กลั่นกรอง รวบรวมข้อมูล ประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่เปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดฉบับนี้ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามวรรคหนึ่ง”การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวก็เพื่อให้สอดคล้อง กับพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ.2566 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดความทับซ้อนกันในการทำงาน และเกิดประสิทธิผลในการประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับดังกล่าว

2. ปัญหาเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นเหตุอันควรสงสัย มาตรา 6 ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 การรวบรวมพยานหลักฐาน ที่เป็นเหตุอันควรสงสัยตามมาตรา 6 วรรคสาม แห่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 นั้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวจากเดิมมาตรา 6 วรรคสามบัญญัติว่า “เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจดำเนินคดีอาญาหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตรวจสอบแล้ว ปรากฏพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์นั้นถูกใช้ในการกระทำความผิด ให้ดำเนินการตามกฎหมายภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้งการระงับการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง หรือแจ้งสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบธุรกิจตามวรรคสอง หากไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่เชื่อได้ว่าบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์นั้นถูกใช้ในการกระทำความผิด

¹¹ พระราชกำหนดมาตรการการป้องกันและปราบปรามทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 4 วรรคสี่

ให้แจ้งผลการตรวจสอบให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการเพื่อยกเลิกการระงับการทำธุรกรรมต่อไป” เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่และผู้เสียหายและให้การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปตามขั้นตอน¹² ผู้เขียนเห็นควรเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การรวบรวมพยานหลักฐานไว้ในมาตรา 6 วรรคห้า ดังนี้ “ในการรวบรวมพยานหลักฐานอันควรเชื่อว่าจะใช้ในการกระทำความผิดตามมาตราสามแห่งมาตรานี้ ให้ผู้เสียหายมีหน้าที่ในการรวบรวมวัตถุพยานเบื้องต้นส่งมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินคดี ดำเนินการขอข้อมูลจากรายละเอียดของอิเล็กทรอนิกส์ของผู้เสียหาย ให้ผู้เสียหายมีหน้าที่ในการนำส่งพยานหลักฐานและข้อมูลดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจภายใน 7 วัน นับแต่ได้รับความเสียหาย”

ทั้งนี้ เหตุที่ต้องเป็นหน้าที่ของผู้เสียหายในการนำส่งพยานหลักฐานเบื้องต้นให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพราะผู้เสียหายย่อมทราบขั้นตอนที่เกิดการกระทำความผิดดีกว่า รวมถึงพยานหลักฐานต่างๆ ย่อมมีแต่เพียงผู้เสียหายเท่านั้นที่รู้ เหตุที่ต้องกำหนดให้นำส่งพยานหลักฐานภายใน 7 วันนับแต่วันเกิดเหตุขึ้นเนื่องจากเป็นพยานหลักฐานที่อยู่ในระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในเครื่องมือสื่อสารของผู้เสียหาย หากไม่รีบรวมนำส่งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพยานหลักฐานต่างๆ อาจสูญหายไปและอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการที่จะสืบสวนและติดตามตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษ

3. ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการเข้าระงับการทำธุรกรรมที่เข้าข่ายเกี่ยวข้องกับบัญชีม้าในกรณีที่สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการได้รับแจ้งจากผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ถือบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์และตามมาตรา 7 แห่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่ได้กำหนดว่าให้พนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินการเกี่ยวข้องกับบัญชีเงินฝากและบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวภายใน 7 วันนั้นผู้ศึกษาขอเสนอแนะว่าในมาตรา 7 นั้นควรที่จะเพิ่มเติมหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะดำเนินการพิจารณาเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากและบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ว่าภายใน 7 วันนั้นจะต้องกระทำการอย่างไรบ้าง โดยกำหนดขั้นตอนเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้สะดวกในการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน การติดต่อประสานงานเพื่อขอเอกสารจากหน่วยงานอื่นๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 6 วรรคสาม แห่งพระราชกำหนดฉบับนี้ โดยจากเดิมมาตรา 7 บัญญัติว่า “ในกรณีที่สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการได้รับแจ้งจากผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ถือบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ว่าได้มีการทำธุรกรรมโดยบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวและเข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการดังกล่าวมีหน้าที่ระงับการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวพร้อมทั้งนำข้อมูลเข้าสู่ระบบหรือกระบวนการเปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลตามมาตรา 4 เพื่อให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบการผู้รับโอนทุกทอดทราบและระงับ

¹² สราวุธ ปิตียาศักดิ์, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2565), หน้า 13.

การทำธุรกรรมดังกล่าวไว้ทันทีและแจ้งให้ผู้เสียหายไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนภายใน 72 ชั่วโมง เมื่อมีการร้องทุกข์แล้วให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับการทำธุรกรรมไว้ทราบและให้พนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากและบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับความร้องทุกข์ หากไม่มีคำสั่งให้ระงับการทำธุรกรรมไว้ต่อไปภายในเวลาดังกล่าวให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจยกเลิกการระงับการทำธุรกรรมนั้น”

ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการออกพระราชกำหนดฉบับนี้ เนื่องจากในปัจจุบันนี้เป็นปัญหาที่ประชาชนโดนหลอกลวงโดยใช้วิธีการทางเทคโนโลยี ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงต้องมีความรวดเร็วในการทำงานเพื่อให้ได้พยานหลักฐานซึ่งนำไปสู่การเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เห็นควรให้กำหนดหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากและบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์นับแต่วันที่ได้รับการแจ้งความร้องทุกข์จากผู้เสียหายนั้น มีลำดับขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้กฎหมายมีความชัดเจน และบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดมาตรการการป้องกันและปราบปรามทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 7 วรรคสอง ดังนี้ “ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานตามมาตรา 4 วรรคหนึ่ง และเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรวบรวมพยานหลักฐานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมาตรา 4 วรรคสี่มีหน้าที่ในการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนไว้ให้ชัดเจนกำหนดหน้าที่ประสานงาน กำหนดหน่วยงานทำหน้าที่ตรวจสอบพยานหลักฐานที่ได้มา กำหนดหน้าที่กลั่นกรองความเสียหาย โดยให้ทุกขั้นตอนอยู่ภายในระยะเวลา 7 วันตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง”

4. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษของผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 โดยเพิ่มเติมโทษจากเดิมมาตรา 9 บัญญัติว่า “ผู้ใดเปิดหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของตน โดยมีเจตนาใช้เพื่อตนหรือเพื่อกิจการที่ตนเกี่ยวข้องหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้หรือยืมใช้เลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตน ทั้งนี้ โดยประการที่รู้หรือควรรู้ว่าจะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดอาญาอื่นได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ผู้ใดเปิดหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของตน โดยมีเจตนาใช้เพื่อตนหรือเพื่อกิจการที่ตนเกี่ยวข้องหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้หรือยืมใช้เลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตน ทั้งนี้ โดยประการที่รู้หรือ

ควรรู้งานจะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดอาญาอื่นได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ทั้งนี้ ในการที่ผู้ศึกษาได้เลือกเสนอแนะมาตรา 9 ตามพระราชกำหนดฉบับนี้เพราะในปัจจุบันนี้มีผู้ที่ยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝากของตนค่อนข้างสูงจึงมองว่าเป็นหน้าที่ของผู้ที่เปิดเผยหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝากของตนจึงสมควรต้องดูแลรักษาบัญชีของตนอย่างเช่นวิญญูชนจะกระทำได้ เพราะเมื่อเกิดการกระทำความผิดขึ้นจะอ้างว่ามีได้เจตนาไม่ได้ การเพิ่มโทษสำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา 9 จึงถือว่าเป็นการกระทำให้สอดคล้อง กับ การกระทำความผิด ที่หากเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง

เอกสารอ้างอิง

การสำรวจคนไทยเกี่ยวกับการถูกหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ตเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ โดย คสช.

ร่วมกับบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด เผยแพร่เมื่อ 24 พฤษภาคม 2565
จากเว็บไซต์ <https://www.thansettakij.com/>.

ธนาคารแห่งประเทศไทย “วารสารพระสยาม BOT”. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2566 จากเว็บไซต์
<https://www.bot.or.th/Thai>.

“เบงกัซชาติเปิดสามเรื่องต้องรู้ เมื่อ พรก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีมีผล
บังคับใช้.” สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2566. จากเว็บไซต์ <https://siamrath.co.th/n/431893>

สยามรัฐออนไลน์. “เบงกัซชาติเปิดสามเรื่องต้องรู้เมื่อพรก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
ทางเทคโนโลยีมีผลบังคับใช้”. 19 มีนาคม 2566. สยามรัฐ. สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2566, จากเว็บไซต์
<https://siamrath.co.th/n/431893>.

สราวุธ ปิตียาศักดิ์. คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2565.

อัญมณี สัจจาชัย. “กฎหมายจัดการอาชญากรรมออนไลน์ (พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรมทางเทคโนโลยีพ.ศ. 2566) มีดีอย่างไร”. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
วิทยากรเชี่ยวชาญ กลุ่มงานกฎหมาย 2. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2566 จากเว็บไซต์ จากเว็บไซต์
<https://www.parliament.go.th/>.

Gview Technology Nova. “ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ”. สืบค้นวันที่ 17
พฤศจิกายน 2566 จากเว็บไซต์ http://www.hualian.co.th/detail_art.php?id=45&id-art=45.

PPTV Online. “เปิดขบวนการ “บัญชีม้า” ช่องทางฟอกเงิน หลอกคนโอน แกดคอลเซ็นเตอร์”. สืบค้นเมื่อ
วันที่ 9 ธันวาคม 2566 จากเว็บไซต์ <https://www.pptvhd36.com/news>.

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พุทธศักราช 2566